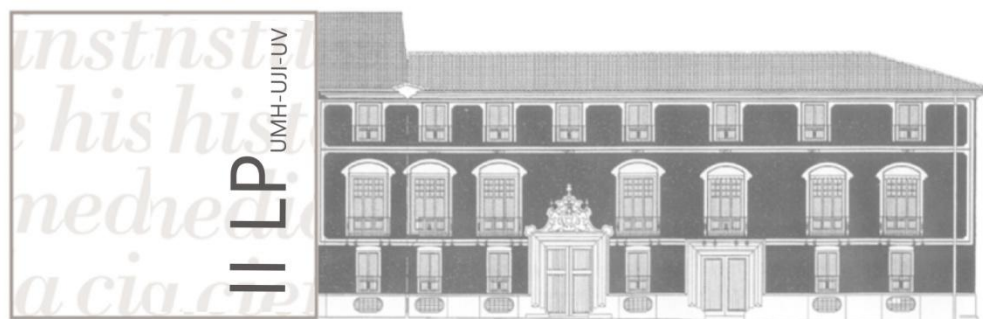

IHMC²

*BUTLLETÍ DE NOTÍCIES DE L'INSTITUT
INTERUNIVERSITARI LÓPEZ PIÑERO*

PRIMAVERA 2019

INSTITUT INTERUNIVERSITARI LÓPEZ PIÑERO

IHMC²: El butlletí de notícies de l'Institut Interuniversitari López Piñero ofereix informació actualitzada respecte a les seues activitats.

Sumari:

- ☐ Presentació
- ☐ Investigació
- ☐ Grups
- ☐ Congressos
- ☐ Seminaris
- ☐ Biblioteca
- ☐ Museu
- ☐ Exposicions
- ☐ Biografies i Espais de Ciència
- ☐ Cinema
- ☐ Ensenyament i divulgació de les ciències
- ☐ Mooc. Història de la Ciència
- ☐ Professors convidats i
- ☐ estudiants residents
- ☐ Màster i doctorat
- ☐ Divulgació i comunicació
- ☐

PRESENTACIÓ

L'Institut Interuniversitari López Piñero és un centre de la Universitat de València dedicat a la investigació i la divulgació entorn dels estudis històrics i socials sobre la medicina, la tecnologia i la ciència. Disposa de programes propis de màster i doctorat en Història de la ciència i la comunicació científica. També desenvolupa nombroses activitats de divulgació científica (exposicions, cicles de cinema, etc.) i seminaris d'investigació. El centre està situat en un palau restaurat del segle XVIII ([Palau Cerveró](#)), on també estan ubicades la [Biblioteca Historicomèdica](#), amb una extraordinària col·lecció de recursos bibliogràfics, i la [col·lecció d'instruments](#) de la Universitat de València. Aquest edifici disposa de sales d'exposicions permanents i temporals.

El butlletí de notícies IHMC2 ofereix les activitats principals del centre per als mesos de primavera de 2019.

La informació actualitzada pot consultar-se en la nova pàgina web del centre més visual i dinàmica: <http://www.uv.es/ihmc> (inclou un nou calendari d'activitats).

El 30 de gener de 2017, el Consell de Govern de la Universitat de València, després d'un informe positiu, amb la qualificació màxima per part de l'agència avaluadora estatal (ANECA), va aprovar el tràmit per a la creació de *l'Institut Interuniversitari López Piñero*, un centre amb les universitats d'Alacant, Miguel Hernández d'Elx, València i Jaume I de Castelló. El centre és va ser avaluat positivament per part de la Generalitat Valenciana en maig de 2018 i finalment el decret del DOGV el 21 de novembre de 2018 crea l'Institut Interuniversitari López Piñero d'Estudis Històrics i Socials, sobre ciència, tecnologia, medicina i medi ambient.

El centre continuarà donant suport a la recerca, el pensament crític, la innovació pedagògica, la igualtat d'oportunitats, la divulgació innovadora, i la conservació i l'estudi del patrimoni bibliogràfic i material relacionat amb la ciència, la tecnologia i la medicina. Està prevista la seva inauguració oficial al llarg d'aquest curs acadèmic 2018-2019.

PALAU DE CERVERÓ

Plaça Cisneros 4
46003 València

Tel. 963 926 229

<www.uv.es/ihmc>

INVESTIGACIÓ

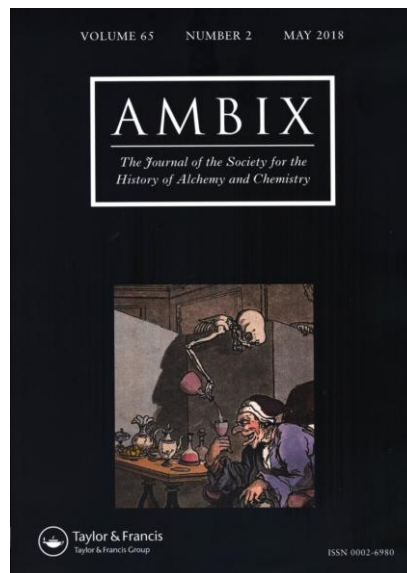
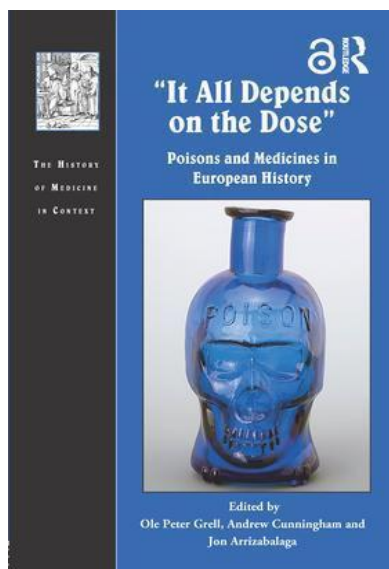
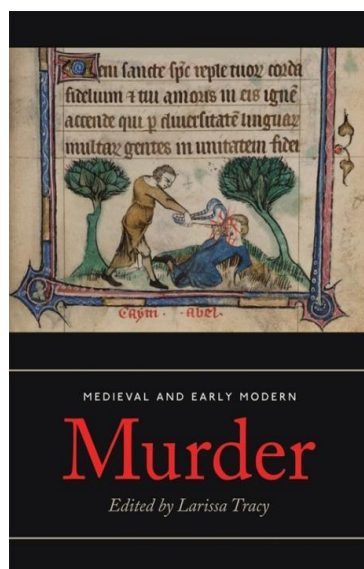
L'IILP desenvolupa investigació al voltant dels estudis històrics i socials sobre la medicina, la tecnologia i la ciència. Els seus membres publiquen habitualment llibres i treballs dins de revistes especialitzades, on també formen part dels consells editorials. També participen activament en congressos internacionals i organitzen jornades i conferències amb investigadors de tot el món.

L'IILP disposa d'una xarxa de col·laboració molt àmplia amb altres universitats i centres d'investigació del nostre entorn i d'altres països. Fomenta l'intercanvi de professorat i estudiants dins de programes d'investigació i dóna suport a tot tipus d'ajudes i beques per al foment de la investigació dins de les àrees esmentades. Qualsevol col·laboració dins d'aquest terreny pot ser consultada en la direcció del centre: bertomeu@uv.es. Dins de les publicacions recents del centre es troben:

- María J. Báguena Cervellera , “La consolidación de la virología y su influencia en la lucha contra la rubeola en España (1964-1975)”. En: Zarzoso, A.; Arrizabalaga, J. (ed.). *Al servicio de la salud humana: La historia de la medicina ante los retos del siglo XXI*. San Feliu de Guíxols, SEHM, Museu d'Història de la Medicina de Catalunya, Museu d'Història de Sant Feliu de Guíxols, Institució Milà i Fontanals, 2017, pp. 77-82
- Báguena, M.J. González, M.; Ballester, R.; Porras, M.I. “Ayuda técnica en tiempos de crisis: la brucelosis en los programas país para España de la Organización Mundial de la Salud (1951-1972)”. *Revista Española de Salud Pública*, 92 (2018) (1), 11.
- Josep Lluís Barona, *Health Policies in Interwar Europe. A Transnational Perspective*, Routledge / Taylor & Francis, 2018.

- José Ramón Bertomeu Sánchez. "Mateu Orfila (1787-1853) and Nineteenth-Century Toxicology". In: O Grell, Peter, A Cunningham, and J Arrabalaga (eds). *It All Depends on the Dose: Poisons and Medicines in European History*. New York: Routledge, 2018, 150-173.
- José Ramón Bertomeu Sánchez. "Proteger al bueno, perseguir al malo". *Federico Olóriz (1855-1912) y la dactiloscopia en España*, *Ayer* 111(3) (2018): 195-223.
- Mar Cuenca-Lorente, "Poisons, Trials and Experts: Pere Mata i Fontanet (1811-1877) and Spanish Nineteen-Century Toxicology", *HoST - Journal of History of Science and Technology*, 11 (2017): 75-96.
- María de L. López Terrada; Carmel Ferragud, "Per a la salut humana i benefici comú de la república: El Hospital General de Valencia, su gestión económica y la oligarquía urbana". En: Alfons Zarzoso i Jon Arrizabalaga (ed.), *Al servicio de la salud humana: la historia de la medicina ante los retos del siglo XXI*, Sant Feliu de Guíxols, 2017, p. 497-502.

- Carmel Ferragud i Marialuz López Terrada, "Despejando las sospechas: informes médicos en los tribunales de justicia de la comarca de la Ribera del Júcar (ss. XVI-XVII)", *Dynamis*, 38/1 (2018), 65-86.
- Carmel Ferragud "A Multiple Poisoning in the City of Valencia: Sanxo Calbó's Crime [1442]" In: *Medieval and Early Modern Murder Legal, Literary and Hystorical Contexts*. Edited By Larissa Tracy. Boydell and Brewer, Boydell press, 2018.
- Ximo Guillem-Llobat, "Medical Experts and Agnotology in the Fumes Controversy of the Huelva Copper Mines (1888-1890)". *Medical History*, 61 (3) (2017): 424-443.
- Ximo Guillem-Llobat, "The boundaries of fraud: The role of the Spanish Real academia de Medicina in the establishment of food safety and quality standards in the late-nineteenth century." *Dynamis* 37 (2) (2017): 413-434

- Enric J. Novella, “Alexandre Brierre de Boismont and the limits of the psychopathological gaze”. *History of the Human Sciences* 31(3) (2018):41-59.
- Enric J. Novella, “Tuberculosis and political economy: Industrial wealth and national health in the Grand Duchy of Luxembourg, c. 1900-1940.” *Social History of Medicine* 31(2) (2018):308-327.
- Enric J. Novella, *El discurso psicopatológico de la modernidad*. Madrid: Catarata, 2018. 157 p.
- Enric Novella (coord.), "Salud mental y ciudadanía". Dossier de la Revista de la Asociación Española de Neuropsiquiatría 38/134 (2018)

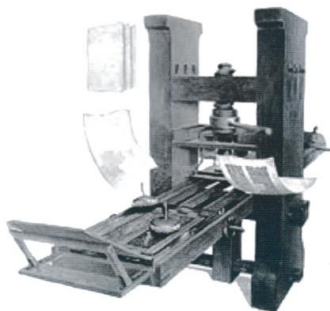
- Pedro Ruiz-Castell, “Setanta anys de ciència al País Valencià”. En: G. Muñoz (ed.), *El Magnànim: setanta anys de cultura valenciana* (València: Institutió Alfons el Magnànim, 2018), pp. 155-173.
- Pedro Ruiz-Castell, “Setanta anys de ciència al País Valencià”. En: G. Muñoz (ed.), *El Magnànim: setanta anys de cultura valenciana* (València: Institutió Alfons el Magnànim, 2018), pp. 155-173.
- Pedro Ruiz-Castell, “Soft Drinks and Stargazing”, *Sky & Telescope* (December 2018), pp. 70-73.
- Suay-Matallana, Ignacio, and Ximo Guillem-Llobat. ‘Poisoned Wine: Regulation, Chemical Analyses, and Spanish-French Trade in the 1930s’. *Ambix* 65, no. 2 (April 2018): 99–121.

El grup de recerca Histradcyt sobre Història de la Traducció Científica i Tècnica (GIUV2013-151) és una estructura de recerca de l'Institut Interuniversitari López Piñero. Els seus membres han participat activament, i de forma destacada, en la configuració de les activitats de recerca, formació i divulgació abans assenyalades, així com en la configuració dels recursos bibliogràfics i patrimonials que configuren les fortaleeses principals del centre abans descrit. Les activitats del grup se centren en tres eixos: la recerca pròpiament aquesta, la seua difusió a través d'articles, l'edició de monografies i l'organització de Jornades biennals (en 2018 es va celebrar la IV) amb la finalitat d'establir un fòrum de debat amb membres de la comunitat científica interessats en la Història de la traducció.

Açò ens ha permès establir llaços amb investigadors de la Universitat de Verona (Itàlia), de Mont-real (Canadà) i de Lió2 Lumière (França) a més d'universitats espanyoles com l'Autònoma de Barcelona, la Complutense o la de Salamanca. El grup pertany així mateix a la Xarxa d'Excel·lència FFI2015-68705-REDT LLENGUA I CIÈNCIA. Entre les activitats i recerca del grup dels últims dos anys destaquen l'edició de volums com els titulados Reconstruint el passat de la traducció. L'últim ha estat dedicat a les impremtes/editorials i les obres científiques i tècniques traduïdes del francès a l'espanyol (segle XIX).(Granada: Comares, 2017). Alguns d'aquests volums han sorgit de les Jornades sobre "Història de la Traducció no literària" que el grup organitza des de 2012 en l'Institut López Piñero cada dos anys. La quarta edició va tenir lloc entorn de Traducció i ensenyament a Espanya (segle XIX). València, entre el 19-21 de novembre de 2018.

Reconstruyendo el pasado de la traducción (II)

A propósito de las imprentas/editoriales
y de las obras científicas y técnicas traducidas
del francés al español (siglo XIX)

Julia Pinilla Martínez
Brigitte Lépinette
(Eds.)

EDITORIAL COMARES

CONGRESSOS

Josep L. Barona organitzà la secció científica “Biopolítica i salut pública: agendes, actors i tecnologies” a la XV Trobada de la Societat Catalana d’Història de la Ciència i la Tècnica, que es va celebrar a Tarragona els dies 8 a 10 de novembre 2018, i presentà una ponència sobre “Instituts d’Higiene, política sanitària i Estat a l’Europa entreguerres”. També participaren a la secció científica els investigadors de l’IILP, María J. Báguena, Rafi Domínguez, Ximo Guillem i José R. Bertomeu. Carmel Ferragud també participà amb la comunicació amb Sebastià Giralt: "El metge astròleg occità Bartomeu de Tresbens: la seua biografia i la seua obra". També Alvar Martínez i Xavier García Ferrandis (Universidad Católica de Valencia "San Vicente Mártir") presentaren "El ressorgiment de la Creu Roja Republicana Espanyola: el retorn a França dels deportats republicans espanyols (1945)". Pedro Ruiz-Castell també va participar amb una comunicació titulada “Els orígens del MUNCYT: La construcció i els usos polítics del patrimoni científic-tecnològic”.

Josep L. Barona va impartir un curs de postgrau intensiu sobre història de la ciència en Japó i alguns seminaris i conferències entre el 20 de novembre i l’1 de desembre de 2018: Curs intensiu de 15 hores destinat a estudiants de postgrau (màster i doctorat). El curs es va celebrar al centre de postgrau i aplega estudiants de la Universitat de Kumamoto i altres europeus, asiàtics i africans que fan el postgrau a Japó. Amb el títol: “The Origins of Modern Science” (20 a 27 de novembre). Finalitzant amb un Seminari d’investigació i una conferència a la Facultat de Ciències de la Salut de la Universitat de Kumamoto sobre “Historical Origins of Public Health” (28 de novembre).

C. Ferragud participà al congrés “Secretos de Salud y Belleza de las mujeres. De la Antigüedad al Renacimiento” [València 29, 30 i 31 d’octubre], amb la comunicació: "El paper de la dona en l’assistència i la cura de la salut en l’àmbit domèstic durant la baixa edat mitjana" i a la XVIII Assemblea d’Història de la Ribera [Castelló de la Ribera 9, 10 i 11 de novembre de 2018], amb la comunicació: "Les escoles d’Alzira durant la baixa Edat Mitjana". Per la seva banda, Josep L. Barona participà en el Amsterdam Symposium on the History of Food (Universiteit van Amsterdam, 16-17 de novembre, 2018), amb una ponència sobre “Tadasu Saiki (1876-1959). Science and Nutritional Policies in Japan in Interwar Years”

Pedro Ruiz-Castell ha estat convidat a impartir la conferència inaugural de la 7th Norwegian Conference on the History of Science, celebrada al novembre de 2018 en la Universitat d’Oslo (Noruega). La xarrada que portava per títol “Making heritage: The political uses of scientific and technological collections”.

Manté la seua col·laboració mensual amb el programa Longitud d’Onda de RNE - Radio Clàssica, amb una secció en la qual aborda les relacions entre la música i la història de la ciència i ha sigut nomenat membre del Consell de Redacció de la revista *Asclepio* i membre del Consell Científic de la revista *Llull*.

SEMINARIS

L'IILP desenvolupa tots els anys cicles de seminaris d'investigació al voltant de la història de la ciència, de la medicina i de la tecnologia, en què participen alguns dels més coneguts especialistes internacionals d'aquests temes. Els seminaris tenen habitualment lloc a la sala de conferències de l'IILP a partir de les 16 h. També hi ha cicles amb col·laboració amb altres institucions que tenen altres horaris i llocs. Totes les sessions són obertes al públic amb les limitacions d'espai de la sala de conferències. També és habitual la retransmissió en línia de les conferències. Els seminaris estan coordinats actualment pel professor Enric Novella (Enric.Novella@uv.es).

La llista següent informa del programa provisional dels seminaris previstos per al primer semestre de 2019. Malgrat tot, es recomana consultar la pàgina web de l'IILP: www.uv.es/ihmc, en què la informació està actualitzada. Com altres anys, qualsevol proposta de seminari o col·laboració serà sempre ben rebuda. Volem agrair a totes les persones que han participat les seves aportacions a la qualitat d'aquest seminaris.

Febrer 2019

CICLE de seminaris TÒXICS AL TREBALL

6 de febrer. 16 h. "Scientific Ignorance and Public Inaction : How can ignorance studies help us to re-examine the question of power in the sociology of public policy?"

Ponent: Emmanuel Henry, Université Paris-Dauphine, França

13 de febrer. 16 h. "The human cost of pesticides . Hyper-segmentation of Issues as a Process of (in)- visibilisation". Ponent: Nathalie Jas, INRA, París

20 de febrer. 16 h. "Breathless miners: Coal mining and occupational health in Britain"
Ponent: Professor Arthur Mc Ivor. Director, Scottish Oral History Centre School of Humanities. University of Strathclyde

27 de febrer. 18 h. Taula redona. Participants: Són Isidre Gil (advocat), Amparo Perpiñan (Presidenta d'Associació en "Defensa de la víctimas del amianto Valencia") i Paco Molina (Sindicalista i membre de la Fundació d'Estudis i Iniciatives Sociolaborals FEIS - CCOOPV).

Març 2019

6 de març. (13 h) "Placebo: Present knowledge and historical aspects", Professor Robert Jütte (Stuttgart). Lloc de la conferència: Facultat de Farmàcia

27 de març. (18 h) David Barberá. professor de la UPV

"We all killed those birds": Trabajo simbólico emocional en la crisis medioambiental del plástico",

Abril 2019

3 d'abril (18 h.) "New vaccine introduction then and now" Dr Stuart Blume (professor emèrit de la Universitat d'Amsterdam)

10 d'abril: (16 h.) "The Art of Evidence: Experts and the Showing and Telling of Art. Forgery in the Public Domain" ponent: Catalijne Coopmans. Linköping University (Sweden), Department of Thematic Studies - Technology and Social Change

BIBLIOTECA

La biblioteca Historicomèdica Vicent Peset Llorca reuneix fons antics i moderns relacionats amb la història de la ciència, la tecnologia i la medicina. La secció de publicacions d'història conté més de 11.000 monografies, una de les col·leccions de revistes especialitzades més importants en aquesta àrea (moltes consultables en línia) i una sala d'obres de referència amb més de 1.000 títols d'accés directe que ha sigut recentment reorganitzada i, actualitzada amb la compra dels principals manuals, diccionaris, tractats i altres obres de consulta publicades als darrers anys.

Institut d'Història de la Medicina i de la Ciència
“López Piñero” Directora de la biblioteca:
Emilia Llamas Fernández

El fons antic consta d'uns 20.000 volums, dins dels quals destaquen, per exemple, els donats per Peregrí Casanova, amb una nombrosa col·lecció de textos darwinistes, León Sánchez Quintanar, Enrique Ferrer i Viñerta i la família Peset, la biblioteca de la qual constitueix un dels nuclis essencials de la col·lecció. La biblioteca disposa de més de 3.000 llibres mèdics des dels segles XVI al XVIII, i al voltant de 15.000 llibres dels segles XIX i XX, a més de col·leccions importants de revistes mèdiques d'aquests períodes.

Les col·leccions de la Biblioteca s'han vist incrementades enguany amb tres donacions. Cronològicament, la primera va ser la del doctor **Adrián Lozano Elías**. És una donació de només una cinquantena de volums, de patologia i anatomia, editats en la seua majoria al voltant dels anys 40, que, a més, va estar acompanyada d'algun instrumental que va ser afegit a la col·lecció del Museu d'Història de la Medicina i de la Ciència.

En segon lloc, vam rebre la biblioteca professional del doctor **Juan Antonio Gisbert Calabuig**, especialista en medicina legal. Abasta 453 monografies, que reforcen el fons de la biblioteca dedicat a aquesta especialitat mèdica, servint de continuació en el temps de la donació Lecha-Marzo, rebuda l'any passat. La donació té un apartat important d'obres de psiquiatria i també sobre la qüestió de la responsabilitat mèdica.

Finalment, la donació particular realitzada per la família del doctor **Mariano Esteban Gil**. Aquest metge, especialista en patologia digestiva, va nàixer en 1904 a València i va exercir fins a ben entrats els anys 70. Va treballar en la Junta municipal de Sanitat de l'ajuntament de València, com a metge especialista en la seguretat social, com a ajudant de pràctiques en la UV en la càtedra de Rodríguez Fornos, va tenir una beca Cajal i va ser acadèmic de la Real Acadèmia de Medicina de València. La donació consta d'uns 500 volums més el seu arxiu mèdic, que inclou històries clíniques, material gràfic relacionat amb el seu treball (radiografies, plaques, fotos), esborranys de treballs que va publicar i de comunicacions a congressos i jornades. Una exposició dels principals materials és objecte d'una **exposició** organitzada per MJ Báguena i JL Fresquet que ha estat inaugurada en setembre de 2018.

Tot aquest espectacular patrimoni bibliogràfic està a disposició de les persones interessades.

MUSEU

El Museu d'Història de la Medicina i de la Ciència de l'IILP disposa d'una col·lecció molt àmplia d'instruments científics i mèdics procedents de la Universitat de València. Fruit del treball dels seus investigadors, és el catàleg col·lectiu que es pot consultar a <http://www.instrumentscientifics.org/>.

Aquests objectes són, al mateix temps, fons històriques úniques, eines per l'ensenyament de les ciències i materials museogràfics que es fan servir en

exposicions temporals i permanents. El museu, per tant, gestiona l'adquisició, conservació i investigació d'aquest patrimoni, així com totes les tasques relatives a la seua difusió i exhibició. D'aquesta manera tracta de posar a l'abast d'investigadors i divulgadors totes les potencialitats de la cultura material de la ciència, la tecnologia i la medicina. En l'actualitat, el conservador del museu és el professor Pedro Ruiz-Castell (Pedro.Ruiz-Castell@uv.es) i el treball amb les col·leccions del museu es desenvolupa amb la participació i col·laboració activa dels **voluntaris culturals** de la Universitat de València, Javier Balaguer, José Antonio Garaboa i Leonor Martín. Les persones interessades en les activitats del museu poden contactar amb el seu conservador per tal de plantejar donacions, col·laboracions i projectes d'investigació històrica, de divulgació o museístics.

Una part selecta de la col·lecció es pot contemplar en les exposicions permanents de l'IILP que es troben al Palau Cerveró (Plaça Cisneros, 4) i a la Facultat de Medicina de la Universitat de València (Av. Blasco Ibáñez, 17). Els instruments es fan servir també habitualment en les exposicions temporals que organitza l'IILP i altres institucions que sol·liciten aquests objectes. Des del museu també s'encoratja els estudiants del Màster Interuniversitari en Història de la Ciència i Comunicació Científica (Universitat de València, Universitat d'Alacant i Universitat Miguel Hernández d'Elx) a utilitzar els objectes de la col·lecció per desenvolupar treballs. Un bon exemple és la investigació que actualment s'està realitzant al voltant d'una sèrie d'aparells d'electroxoc fabricats a València, per la casa Millás Mossi (signatures MD-0028, MD-1198, MD-1199 i MD-1200), i utilitzats per diferents metges en diverses institucions al llarg de la segona meitat del segle XX.

Tanmateix, els darrers treballs de catalogació i investigació desenvolupats amb la col·lecció han permès una millor comprensió d'alguns objectes com el **lactoscopi** (signatura MD-0092), construït per Philippe Pellin, que en la dècada de 1880 va col·laborar amb el prestigiós constructor d'instruments Jules Duboscq. Aquest instrument va ser presentat per primera vegada en 1843 pel metge i microscopista francès Alfred Donné. Permetia determinar la qualitat d'un producte de consum tan popular com la llet a partir de la seua opacitat, indicadora de la proporció de matèria grassa. De fet, així s'esmenta en la novel·la de Benito Pérez Galdós *El amigo Manso* (1882), en què el lactoscopi s'utilitzava, juntament amb el lactobutiròmetre, per analitzar la llet de les dides o ames de llet que comerciaven amb aquest producte. Malgrat la facilitat i rapidesa amb la qual permetia determinar la qualitat de la llet, però, l'ús d'aquest instrument no va estar exempt de controvèrsia, especialment davant alguns problemes que va plantejar com els de la seua precisió.

EXPOSICIONS

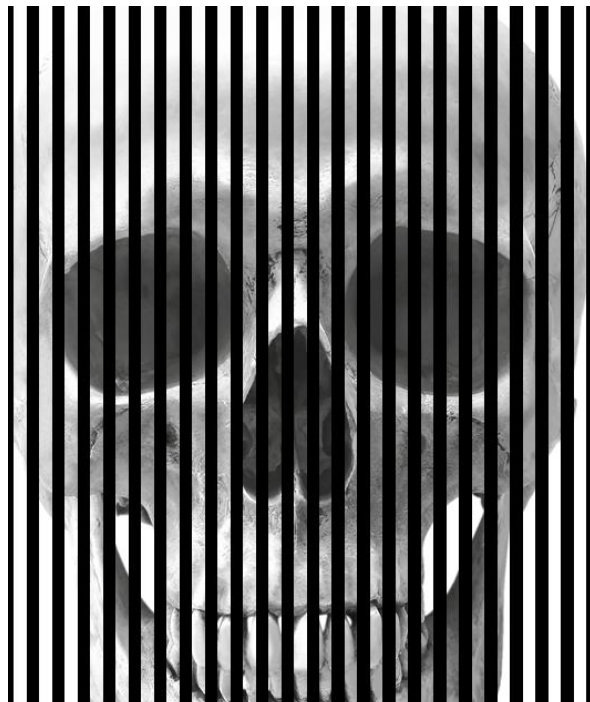
TÒXICS (IN) VISIBLES

FEBRER 2019

A la fi de febrer de 2019 s'inaugurarà l'exposició "Tòxics (in)visibles" al Palau Cerveró fins al 25 de juny de 2019. L'exposició reflexionarà sobre la complexitat dels processos que intervenen en l'establiment de la toxicitat d'una substància. Mostrarà la participació d'agents socials ben diversos (toxicòlegs, epidemiòlegs, especialistes en medicina del treball, indústria, ciutadans, grups ecologistes, etc.) en aquests processos i com s'involucren no només en la visibilització dels tòxics sinó també en la seua invisibilització.

L'exposició vol així reflexionar sobre el caràcter contingent de la percepció de la toxicitat d'una sèrie de productes (metalls pesants, amiant, plaguicides i fums) i com aquesta percepció ha anat canviant en l'espai i el temps. Uns canvis que sovint han dut a perilloses i innecessàries exposicions a tòxics per part d'amplis sectors de la població i especialment d'aquells més vulnerables.

En la preparació d'aquesta exposició està treballant un grup pluridisciplinar que inclou historiadors de la ciència com Antonio Garcia Belmar (UA), José Ramón Bertomeu i Ximo Guillem (IILP) i especialistes en salut pública i seguretat alimentària com Sabrina Llop, Ferran Ballester i Olga Pardo (FISABIO)

Més informació: 963 864 922 o visites.guiades@uv.es

MODESTO BARGALLÓ (1894-1981): mestre de mestres

FEBRER 2019

El 21 de febrer **de 2019** s'inaugurarà l'exposició a la primera planta del Palau Cerveró fins al 28 de juny de 2019. L'exposició "Modest Bargalló (1894-1981): mestre de mestres" pretén contribuir a tres objectius fonamentals: recuperar la biografia d'aquest professor català; mostrar algunes de les principals línies d'actuació pedagògica que van vertebrar la renovació de l'ensenyament de la ciències a l'Estat Espanyol durant el període 1900-1936 i convidar a reflexionar sobre l'exili republicà en el 80 aniversari del final de la guerra civil.

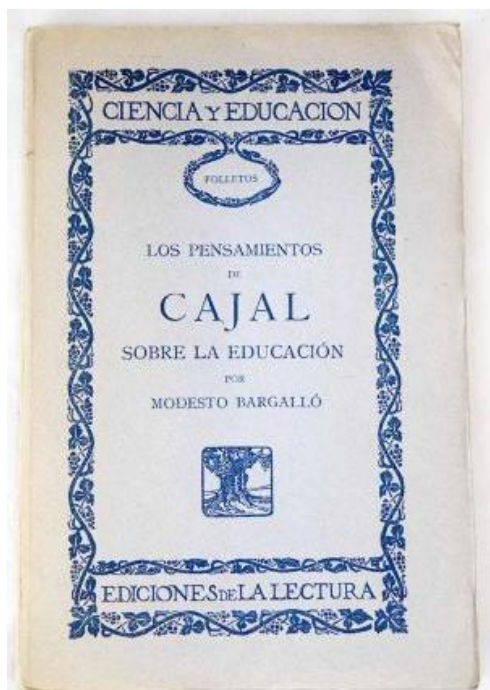

Modest Bargalló (Sabadell, 1894-Ciutat de Mèxic, 1981) va ser un dels principals actors en el procés de renovació que va experimentar l'ensenyament de les ciències a Espanya durant les primeres dècades del segle XX. Nascut a Sabadell en el si d'una família de mestres d'escola, va rebre dels seus pares l'ensenyament primari. Va cursar els estudis de Batxillerat a l'Institut de Tarragona i va obtenir el títol de Mestre Elemental i Superior per l'Escola de Mestres d'Oscà. Després del seu pas per l'Escola d'Estudis Superiors del Magisteri a Madrid, on es va formar com a mestre de mestres, va desenvolupar la seua labor docent com a Professor Numerari de Física, Química, Història Natural i Agricultura a l'Escola Normal de Mestres de Guadalajara des de 1915 fins a l'inici de la guerra civil. Durant el conflicte va ser destinat a l'Escola Normal de Mestres de Conca i va ser nomenat president de la Secció de Primària del Consell Superior de Cultura del Govern de la República.

Agonitzant la República, va abandonar Espanya el 2 de febrer de 1939 al costat de la seua esposa, Luisa, i els seus fills, Luisa i Miguel. Després de passar diverses setmanes en Perpignan, Estrasburg i Sabernes, el 25 de maig va posar rumb a Mèxic al costat de la seua família i al seu germà Miguel a bord del Sinaia. Al costat de la resta d'exiliats republicans, la família Bargalló va desembarcar en el port de Veracruz en el matí del 13 de juny. A Mèxic, Bargalló va continuar la seua labor docent com a professor de Química de l'Institut Politécnic Nacional. Així mateix, va desenvolupar una prolífica carrera com a historiador de la química, la mineria i la metal·lúrgia. Els seus treballs en aquesta àrea li van valdre la concessió en 1977 del Dexter Award de la divisió d'Història de la Química de la American Chemical Society, sent el primer i únic espanyol que ha aconseguit tal distinció. Finalment, va morir a Mèxic en 1981, sense haver tornat a Espanya.

A Espanya, Bargalló va publicar diversos manuals per a l'escola primària, l'ensenyament superior i el magisteri. Així mateix, va publicar diversos articles en revistes de l'àmbit educatiu. Va formar part de l'equip editorial que va crear la Revista de Escuelas Normales en 1922 fins a 1927, moment en el qual va abandonar la direcció d'aquesta. En 1928 va fundar el *Boletín Faraday*, considerada la primera publicació dedicada a la història i la didàctica de la física i la química a Espanya. Entre 1931 i 1932 va tornar a ocupar-se de la direcció de la Revista de Escuelas Normales. A aquesta intensa labor editorial, cal afegir la traducció de l'alemany de diverses obres científiques com els *Elementos de Química de Ostwald*, la Química popular de Meyer o Las Prácticas de Física de Wiedemann. Per tot això, la prolífica obra impresa de Bargalló a Espanya ens ofereix l'oportunitat d'explorar l'ensenyament de les ciències atenent públics diversos: els estudiants d'escola, els estudiants de batxillerat, els mestres en formació, els mestres en actiu i els mestres de mestres.

A Mèxic, Bargalló també va publicar diversos articles i manuals. Tots ells es troben resumits en la seua obra *Trabajos, artículos y apuntes (1940-1972) sobre química, enseñanza y metalurgia mexicana y de Hispanoamérica colonial*. Aquest treball ens ofereix una valuosa síntesi de les seues contribucions a l'ensenyament i la història de la química en els seus anys d'exili, aportant dades biogràfiques d'interès perquè s'inclou un text biogràfic a manera d'introducció i el testimoniatge de l'exili en primera persona a manera d'epíleg. D'aquesta manera, la exposició Modest Bargalló (1894-1981): mestre de mestres ens ofereix una finestra privilegiada a l'ensenyament de les ciències durant el primer terç del segle XX i a l'exili d'un col·lectiu professional no sempre visible en les narratives sobre l'exili científic: els mestres de mestres.

Escoltar per auscultar. Els sons de la medicina

21 FEBRER – 23 MARÇ 2019

Aparició de l'Estetoscopi o fonendoscopi, ara fa 200 anys.

Exposició en Fundació Mutua de Levante (Alcoi)

Quan en 1816 el francès René Laënc va concebre un instrument que anava a revolucionar amb el pas del temps el diagnòstic de moltes malalties, principalment respiratòries i cardíques, no imaginava la importància i l'ús que tindria arreu del mon.

Tot va començar de forma fortuïta quan va veure jugar a uns xiquets al joc de xiuxiueig, per tal de transmetre els sons a través de diversos materials (tronc de fusta, cilindre de paper, etc). Açò va moure a investigar al científic francès per tal d'assolir una milloria de la detecció dels sorolls respiratoris i cardíacs, i així, primer amb paper i després amb fusta va crear un objecte en forma de tub cilíndric que millorava la captació dels sons provinents de l'interior humà.

També hi havia un interès personal en com poder superar la situació que ell patia cada dia quan passava consulta, ja que fins eixe moment la forma d'escoltar o més be auscultar els sorolls respiratoris i cardíacs era aplicar de forma directa l'orella del metge sobre el pit o l'esquena de homes i dones. Es en aquest últim cas, sobretot, el que més avergonyiment li causava a més d'un problema d'higiene pel contacte amb la pell del malalt o malalta.

Tot i que al principi va rebre diversos noms, al final es va quedar amb el d'estetoscopi, encara que molts anys després va ser conegut també com a fonendoscopi, que com la gran majoria de les paraules de les ciències biomèdiques tenen el seu origen en el grec i el llatí. Així la paraula estetoscopi es descomposa en steto ("pit") i scop ("visió")

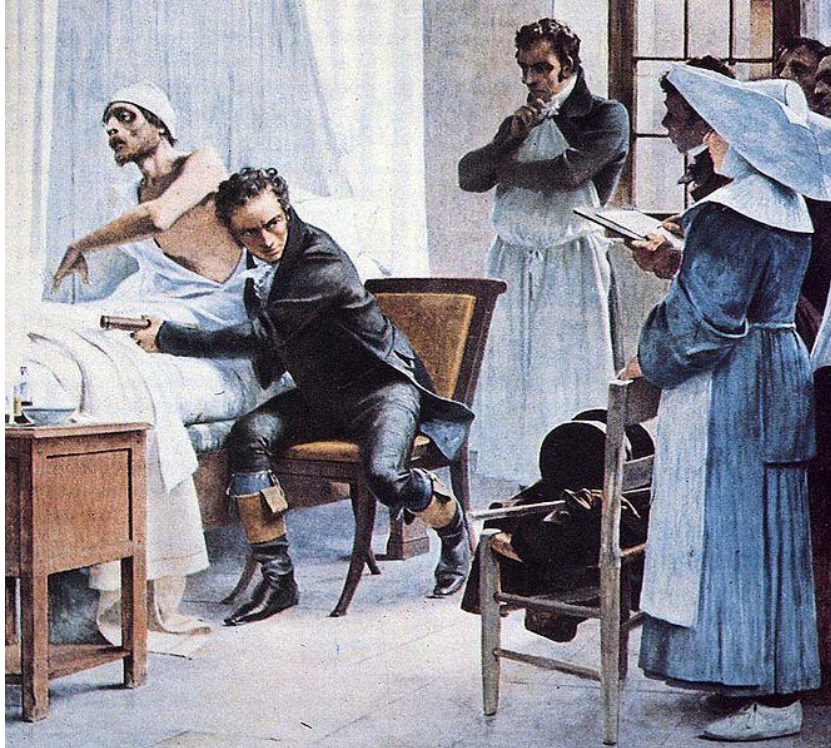
Hem de dir també que l'instrument que presentem en l'exposició, a l'igual que altres ferramentes de la ciència, la tècnica o la medicina, ajuda a comprendre el context històric en el qual aparegueren i com van evolucionant al pas del temps. El cas concret de l'estetoscopi o fonendoscopi, que està íntimament relacionat amb la professió mèdica, va jugar un paper clau en els inicis de la medicina clínica allà per les primeres dècades del segle XIX, on Paris, junt a d'altres capitals europees, representava l'avantguarda dels sabers mèdics i científics.

En aquesta medicina hospitalària moderna, que estava deixant darrere la visió predominantment caritativa d'estes institucions, l'estetoscopi del metge francès Laënnec estava cridat a ser el propulsor d'un canvi en profunditat per tal de trobar l'explicació a moltes de les malalties.

En la Exposició, que es farà als locals de la Fundació Mutua Levante que hi ha a la plaça d'Espanya d'Alcoi entre el 21 de febrer (inauguració a les 20 h.) i el 23 de març, al voltant de l'aparició d'aquest instrument, es vol mostrar la trajectòria evolutiva i context històric de com apareix, en quin lloc, i la seua utilitat a

partir d'aleshores. Però també exposar una selecció d'estetoscòpis o fonendoscòpis antics i moderns que representen alguns dels models emprats en la consulta diària de molts professionals sanitaris.

Un aspecte que considerem important, gràcies a les noves tecnologies, es poder oferir al públic en general l'auscultació respiratòria i cardíaca a través d'un auricular que estarà instal·lat en la pròpia sala d'exposicions i que ajudarà a entendre el significat de la transmissió de sorolls tant comuns com la respiració o els batecs cardíacs.

Pintura de Théobald Chartran (1849-1907) que representa l'auscultació directa o immediata de Laënnec a un malalt tòsic (tuberculós) en l'hospital Necker de París. En la mà esquerra sosté l'estetoscopi inventat per ell. A la part dreta del quadre es veu un grup d'estudiants de medicina que observa atentament l'escena. La Sorbona, 1891

Joan Lloret Pastor

Institucions i persones que col·laboren en l'Exposició:

Institut H^a de la Medicina i de la Ciència "López Piñero". Universitat de València
Fundació Mutua Levante. Alcoi
Facultat de Medicina de València
Il·lustre Col·legi Oficial de Metges de València
MedicalMarquet Levante S.L.

Equip:

Pep Jordá, Xavi Cortés (Fundació Mutua Levante)
Maite Ibañez (coordinació Universitat de València)
Joan Lloret (comissari)
Antonio Pastor, Àngel Beneito, Paco Blay

BIOGRAFIES I ESPAIS DE CIÈNCIA

Els estudis sobre la ciència de les últimes dècades han assenyalat la gran importància de l'entorn espacial i el context geogràfic en la producció de sabers. Aquest ha sigut l'objectiu de la secció de la [Veu del País Valencià](#) que s'ha desenvolupat, amb la col·laboració de la [Càtedra de Divulgació de la Ciència \(UV\)](#), durant els anys 2017 i 2018, com a continuació de la secció anterior "Biografies científiques". Els protagonistes han sigut: els observatoris, hospitals, gotes de llet, universitats, manicomis, ateneus, jardins, tribunals, museus, aules, presons, leproseries, fàbriques, sanatoris, acadèmies, societats científiques i laboratoris de tot tipus, així com altres espais relacionats amb la ciència, la tecnologia i la medicina. Els articles publicats fins avui són:

- [Infermeria i higiene infantil a València](#) per Mª Eugenia Galiana Sánchez (Universitat d'Alacant).
- [Concepción Aleixandre Ballester, metgessa i educadora](#) per Joan Lloret (IILP).
- [Antonio Lecha Marzo i els orígens de la policia científica](#) per José Ramón Bertomeu (IILP)
- [De l'Hort dels Simples al Jardí Botànic](#) per José Pardo-Tomás (Institució Milà i Fontanals, Barcelona) Consejo Superior de Investigaciones Científicas.
- [Els espais de la ciència](#) per José Ramón Bertomeu (IILP)
- [Els espais de la bogeria](#) per Enric Novella (IILP)
- [L'estació de patologia vegetal](#) de Burjassot per Ximo Guillem (IILP)
- [L'Hospital-Escola de la Creu Roja de València durant la Guerra Civil](#) per Xavier Garcia Ferrandis (Universitat Catòlica de València Sant Vicent Màrtir) i Àlvar Martínez Vidal (IILP)
- [La Reial Acadèmia de Medicina i Ciències afins de la Comunitat Valenciana](#) per Maria José Báguena Cervellera (IILP)
- [Reial Societat Econòmica d'Amics del País de València](#) per Nicolás Bas Martín (Universitat de València)
- [La fundació de l'Estudi General de València](#) per Carmel Ferragud (IILP) i Marialuz López Terrada (Ingenio, CSIC-UPV)
- [La gota de llet](#) per Rosa Ballester (Universitat Miguel Hernández, Elx)

Tots els treballs de biografies i espais de ciència poden consultar-se en línia: [Diari la Veu](#) i en la pàgina de l'[IILP](#)

ENSENYAMENT I DIVULGACIÓ DE LES CIÈNCIES

L'IILP ofereix nombrosos recursos per a tots els nivells de formació dins de l'ensenyament de les ciències, tant de primària i secundària, com universitari o de formació del professorat. Els recursos de la biblioteca són habitualment emprats per part del professorat interessat a fer servir la història dins de l'ensenyament de les ciències. Les exposicions disposen habitualment de guies educatives a l'abast del professorat que vol visitar-les amb els seus estudiants. També acull a professorat convidat que vol fer recerca educativa amb les fonts d'aquesta institució. Els professors de l'IILP imparteixen cursos de formació d'història de la ciència dins dels màsters de formació del professorat.

Dins d'aquesta línia, han estat organitzades dues jornades matinals de formació destinada al professorat. La primera sessió fou el mes d'abril de 2016 amb el tema: **“Ciència, història i gènere”** (amb Capitolina Díaz, UV). La segona ha estat organitzada el mes de novembre de 2016 amb el CEFIRE, l'institut Lluís Vives de València i el tema central ha estat: **“Els instruments científics”** (amb Alfons Zarzoso, Museu d'Història de la Medicina de Catalunya, i Josep Simon, Universitat del Rosario). La tercera matinal va ser realitzada al mes de maig de 2017 al voltant del tema **“La ciència en acció” (amb la participació d'Eduard Aibard, UOC)**. L'objectiu principal fou promoure la discussió respecte als mites del mètode de la ciència a partir dels estudis d'història i sociologia de la ciència. Va participar-hi Eduard Aibard (UOC), amb una excel·lent introducció a l'àmbit interdisciplinari del estudis socials de la ciència i tecnologia (Science & Technology Studies o STS).

La quarta matinal d'història de la ciència tingué lloc els dies 17 i 18 de novembre de 2018 sobre el tema: **“Medicines alternatives i complementàries. Controvèrsies científiques en les aules”** en què participaran Enrique Perdiguero (Universitat d'Alacant) i Juan José Ruiz (CEFIRE, València) al Palau de Cerveró. Les sessions disposen d'un dossier de materials i una llista de recomanacions bibliogràfiques per a continuar estudiant el tema. L'objectiu final és la consolidació d'un grup de treball, amb objectius de més llarga durada, que està configurant-se com “Seminari Història de la Ciència” del <http://cefire.edu.gva.es/>. La V matinal tindrà lloc l'1 i 2 de març de 2019.

Les persones interessades en qualsevol d'aquestes activitats relacionades amb la història i l'ensenyament de les ciències poden connectar amb la direcció del centre: bertomeu@uv.es. L'IHMC organitza cursos d'història i divulgació de la ciència dirigits a les persones majors amb col·laboració amb la [Nau Gran](#). També s'organitzen itineraris científics per la ciutat de València. L'IHMC està obert a qualsevol altra forma de col·laboració amb professorat dels diversos nivells educatius dins de les línies assenyalades.

V MATINAL 1-2 MARÇ 2019

150 anys de la taula periòdica: Passat i present de les aules de ciències

1-2 de març 2019

Institut interuniversitari « López Piñero ». Palau de Cerveró, València

Objectius

El sistema periòdic és un dels components fonamentals de la ciència contemporània. Presenta una gran varietat de significats que poden analitzar-se des d'un punt de vista històric i epistemològic per tal de pensar millor les formes d'ensenyament i aprenentatge emprades a les aules. El més habitual és considerar-ho com una classificació dels elements que, mitjançant diverses representacions gràfiques, és una eina de treball habitual a les aules de ciències. També sol definir-se com una llei amb capacitat per predir nous elements. D'altra banda, més enllà dels límits de la comunitat científica, la taula periòdica forma part de les imatges més populars de la química. Gran part de la població està familiaritzada amb alguna de les seves versions gràfiques que podem trobar en manuals, aules, museus de ciència i obres de divulgació de la ciència. Donada la seua popularitat, el sistema periòdic també ha estat utilitzat com font d'inspiració per obres literàries o sèries de TV. Juga així un paper rellevant tant en la memòria col·lectiva de la química com en la imatge pública. Aquestes característiques creen un ample ventall d'oportunitats per fer servir la seva història amb finalitats educatives.

L'objectiu d'aquesta matinal és presentar els estudis històrics al voltant de la taula periòdica i plantejar els potencials usos didàctics d'aquest estudis dins de les aules. Tractarem d'aprofitar la celebració del 150 aniversari de la taula periòdica proposada per Dmitri I. Mendeléiev que va ser presentada a la Societat de Química Russa a principis de març de 1869. La matinal començarà amb una presentació general de la història del sistema periòdic i les seues implicacions didàctiques a càrrec de José R. Bertomeu (IILP-UV). El dissabte estarà centrat en l'ús de la història als manuals de ciències, amb una presentació general del problema a càrrec de Luis Moreno (IILP-UV), i altra dedicada exclusivament al tema de la taula periòdica i el seu paper actual a les aules de ciències, a càrrec de Carlos Agudelo (UB). Aquestes sessions inclouran tallers pràctics d'anàlisi de manuals de física i química. Totes les persones participants hauran de portar un manual (física i química) de 1 o 2 batxillerat i altre de l'ESO amb capítols dedicat a la taula periòdica.

Tal i com altres matinals, les persones participants disposaran d'un dossier documentals amb lectures addicionals per ampliar la informació. També podran conèixer els recursos bibliogràfics de l'Institut López Piñero, així com les exposicions ("Tòxics (in)visibles") i altres activitats de divulgació relacionades.

Programa

Divendres 1 Març

18 h. Presentació del programa. Objectius. Materials.

18.30 – 19,15 h. “La taula periòdica: la història de la creativitat col·lectiva de les aules de ciències”. José Ramón Bertomeu Sánchez (IILP-UV)

19,30 h - 20 h. “Els elements més tòxics”. Visita de l'exposició: “Tòxics (in)visibles”. Presentació dels recursos didàctics per l'exposició. A càrrec de Ximo Guillem i Antonio García (comissaris de l'exposició).

Dissabte 2 Març

9.30 - 10.15 h. Luis Moreno (IILP-UV): “La història de la ciència als manuals d'educació secundària. Una valoració crítica”.

10.15 – 11 h. Taller d'anàlisi de llibres de text. Discussió.

11 – 11,30 h. Descans

11,30 – 12,15 h. Carlos Agudelo (UB) “Sistematitzar elements o classificar àtoms? El paper de la taula periòdica als manuals de física i química”.

12.15 – 13 h. Taller d'anàlisi de llibres de text. Discussió.

13 - 14 h. Debat i conclusions finals.

Participants

Carlos Agudelo (UB). Doctor en Didàctica de les Ciències Experimentals, UAB. Investiga sobre l'ús didàctic de la taula periòdica a ESO i batxillerat, i sobre les emocions dels mestres en formació inicial davant la física i la química. Actualment és professor associat de la UB on imparteix Didàctica de l'Energia, la Matèria i la Interacció, i és tutor de pràctiques en el grau d'educació primària.

José Ramón Bertomeu (IILP-UV). Doctor en història de la ciència. Ha coordinat el curs MOOC d'història de la ciència i ha publicat diferents treballs al voltant de les classificacions químiques del segle XIX. Actualment és director de l'Institut interuniversitari “López Piñero”.

Luis Moreno (IILP-UV): Llicenciat en Ciències Químiques (UCM) i doctor en Educació (UAM), desenvolupa la seua labor investigadora com a investigador de la Fundació Juanelo Turriano a l'Institut Interuniversitari “López Piñero”. Les seues línies d'investigació inclouen la història de l'ensenyament de les ciències i els usos didàctics de la història de la ciència.

Organitzen:

Institut Interuniversitari “López Piñero” (UMH-UJI-UV).

Centre de Formació del Professorat, CEFIRE-CTEM, València.

Delegació per a la incorporació a la universitat de la Universitat de València.

Càtedra de Divulgació de la Ciència, Universitat de València

MOOC HISTÒRIA DE LA CIÈNCIA

El curs 2016-2017, la Universitat de València va llançar un programa pilot per a produir cursos de vídeo en format obert i dirigit a un públic ampli. El contingut estarà disponible en diverses plataformes durant aquest curs 2018-2019: MIRIADAX: <https://miriadax.net/home>.

L'IILP ha participat amb un curs de 10 mòduls dedicat a una introducció general a la història de la ciència, la tecnologia i la medicina. Cada mòdul consta de 5 píndoles d'uns 5 minuts. Per afrontar aquest repte, s'ha adoptat una estructura cronològica senzilla que se superposa a una organització temàtica. D'aquesta manera, cada mòdul aborda un període històric des d'un grup d'espais, biografies i objectes que permeten destacar certes característiques particulars. S'ha optat per una presentació nova, d'acord amb les noves tendències historiogràfiques. Abandonant la vella història dels descobriments i els grans genis, s'ha elaborat un recorregut per les maneres de conèixer i fer en la història que permet endinsar-se en les pràctiques socials i culturals, associades amb la ciència, la medicina i la tecnologia.

S'aborden així, personatges, objectes i espais poc habituals en els relats tradicionals, però, molt significatius per a estudiar aspectes de la ciència, la tecnologia i la medicina. En l'elaboració del curs, a més, del taller d'audiovisuals de la UV, han participat: [Carmel Ferragud](#) (IILP), [José Pardo Tomás](#) (Milà i Fontanals, CSIC, Barcelona), [Antonio García Belmar](#) (Universitat d'Alacant), [José Ramón Bertomeu](#) (IILP), [María José Báguena](#) (IILP), [Ximo Guillem](#) (IILP), [Josep L. Barona](#) (IILP), [Pedro Ruiz Castell](#) (IILP). Una primera versió del curs està disponible en [youtube](#):

<https://goo.gl/1LhPq1>

The screenshot shows a video player interface for a MOOC titled "Historia de la Ciencia". The main video frame displays a man, José Ramón Bertomeu Sánchez, speaking. The video title "Historia de la Ciencia" and subtitle "Introducción general" are visible. The player controls at the bottom show a progress bar at 0:13 / 6:22. On the right side, a list of video segments is displayed:

- 1. Presentación del curso. Una introducción a la historia de la ciencia, la tecnología y la innovación. 6:22
- 2. 1.1. Orígenes. De la oscuridad a la luz: una falsa metáfora. 7:10
- 3. 1.2. Orígenes. La ciencia en templos y ágoras. 7:27
- 4. 1.3. Orígenes. Galeno y su legado. 6:56
- 5. 1.4. Orígenes. Las enciclopedias: Aristóteles y Plinio. 6:42
- 6. 1.5. Orígenes. Los antiguos y las matemáticas. 6:46

The video player also features a sidebar on the left with logos for the Universitat de València, CFQ, MOOC, SFPIE, and VLC/Campus.

PROFESSORS CONVIDATS I ESTUDIANTS RESIDENTS

L'IILP ofereix la possibilitat de realitzar estades temporals a persones de la comunitat acadèmica (professorat i estudiants) que vullga desenvolupar recerca dins del terreny de la història de la ciència, de la medicina i de la tecnologia, o col·laborar amb els nostres programes de divulgació de la ciència, patrimoni científic i museologia. Aquest programa ofereix la possibilitat de disposar d'un espai temporal a la seu de l'IILP (Palau Cerveró), amb els recursos informàtics del centre i l'accés a tots els recursos d'investigació del centre, així com la col·laboració, si escau, a les activitats de recerca i divulgació que puguem definir segons el cas particular.

Les persones interessades a fer una estada temporal a l'IILP han d'enviar una proposta amb el seu CV en què s'indiquen les dates de la seua estada i el programa de treball que desenvoluparien. Els estudiants de màster i doctorat han d'afegir-hi les dades de la persona membre de l'IILP que tutoritzarà la seua recerca i estada al centre. Les sol·licituds han d'enviar-se almenys un mes abans de l'inici de l'estada, durant qualsevol moment de l'any, i adreçades al director de l'IILP José Ramón Bertomeu (bertomeu@uv.es). El claustre de l'Institut resoldrà periòdicament aquestes sol·licituds. Aquestes estades poden compaginar-se amb qualsevol tipus de beques i ajudes. Al llarg dels anys 2018 i 2019 el professorat visitant i estudiants residents són:

Maria I. Porras	Professora visitant (UCLM)
Àlvar Martínez	Professor jubilat
Joan Lloret	Professor jubilat
M. del Mar Cuenca	PDI associada Història Ciència i Documentació
Rafaela Domínguez	PDI associada Història Ciència i Documentació
Tayra Lanuza	Doctora en Història de la Ciència
Josep Simó	Investigador Contracte Ramón y Cajal
Verónica Ramírez	Investigadora postdoctoral resident
Pierre Teissier	Investigador postdoctoral resident
Luis Moreno	Investigador Juanelo Turriano
M ^a Ángeles Erazo	Investigadora resident

MÀSTER I DOCTORAT

L'IILP organitza programes de màster i doctorat relacionats amb la història i la comunicació de la ciència, dins del qual participen tres universitats: la Universitat de València, la Universitat Miguel Hernández d'Elx i la Universitat d'Alacant. Són programes semipresencials que fan servir tots els recursos de les noves tecnologies de la comunicació, i atrauen estudiants de diferents punts del món. Al juny de 2018, els estudiants de l'última edició de màster van presentar de manera brillant els seus treball finals de màster. El nou curs de màster va començar l'1 d'octubre de 2018. Totes aquestes activitats, a més de les característiques pròpies dels programes, són descrites de forma actualitzada en la pàgina <http://www.historia-ciencia-comunicacion.org/>

MASTER INTERUNIVERSITARIO SEMIPRESENCIAL A DISTANCIA

HISTORIA DE LA CIENCIA & COMUNICACIÓN CIENTÍFICA

La preinscripción y el acceso al programa pueden realizarse mediante los servicios de postgrado de cualquiera de las tres universidades participantes. Existen varias fases de preinscripción entre abril y septiembre de 2017. Pueden consultarse más detalles sobre los plazos y la preinscripción en:

<http://www.historia-ciencia-comunicacion.org/joomla/index.php/master/acceso>

Toda la información sobre contenidos, profesorado, metodologías docentes, recursos de aprendizaje, calendario de actividades y acceso está disponible en la página web oficial del programa de máster:

<http://historia-ciencia-comunicacion.org/>

Síguenos [twitter](#) @MasterHCCC

Otros canales:

Para cualquier duda o consulta adicional, puedes ponerte en contacto con el director del programa y coordinador de la Universidad de Alicante, Antonio García Belmar (belmar@ua.es) o los coordinadores en la Universidad de Valencia, Ximo Guillem (Ximo.Guillem@uv.es) y de la Universidad Miguel Hernández de Elche, Ramón Castejón Bolea (rcastejonb@umh.es)

Universitat d'Alacant
Universitat de València
Universitat Miguel Hernández

Els coordinadors del màster són els professors Antonio García Belmar (UA) (belmar@ua.es), Ramón Castejón Bolea (UMH) (rcastejonb@umh.es) i Ximo Guillem Llobat (UV-IILP) (Ximo.Guillem@uv.es). La coordinadora del programa de doctorat és la professora María José Báguena (UV-IILP) (m.jose.baguena@uv.es).

El màster i doctorat són programes semipresencials que fan servir tots els recursos de les noves tecnologies de la comunicació. Participen professors de tres universitats: la Universitat de València, la Universitat Miguel Hernández d'Elx i la Universitat d'Alacant

BEQUES

Les beques “López Piñero” poden demanar-les les persones que cursen estudis predoctorals, i també doctors i doctores dels primers anys postdoctorals, i molt particularment, les persones que estudien màster i les del doctorat del programa interuniversitari (UV-UA-UMH) en el que participa l'Institut López Piñero.

Les beques López Piñero del curs 2017-2018 es van concedir a dues estudiants del màster d'Història de la Ciència i Comunicació científica. Els estudiants que han guanyat les beques han sigut: Mabel Fuentes Daràs i Silvia Pérez Criado. L'IILP tornarà a convocar noves beques per aquest any 2019 per altres activitats d'història de la ciència, la medicina i la tecnologia. Més informació: bertomeu@uv.es

Agraïments: Els membres de l'IILP volem agrair la col·laboració de totes les persones participants a les nostres activitats al llarg d'aquest darrers mesos, en primer lloc, a les persones que han organitzat les conferències i també al públic (tant presencial com telemàtic) que ha permès debats intensos, científics i variats. També volem agrair la gran quantitat de persones que fan possible les altres activitats del centre: les exposicions, la biblioteca, el cicle de cinema i la gestió del nostre patrimoni, particularment, als nostres voluntaris i estudiants residents, que fan possible cada dia aquestes activitats.

Programa Interuniversitario de Máster y Doctorado

Historia y Comunicación de la Ciencia

Universitat d'Alacant
Universidad de Alicante

VNIVERSITAT
ID VALÈNCIA

UNIVERSITAS
Miguel
Hernández

DIFUSIÓ I COMUNICACIÓ

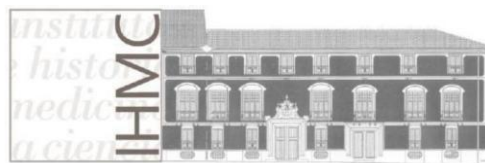
Les activitats de l'IILP poden ser seguides mitjançant les pàgines següents:

- Pàgina web: <http://www.uv.es/ihmc> (El nou institut interuniversitari està creant una nova pàgina web a hores d'ara en construcció)
- Facebook: <https://goo.gl/PKghuU>
- Twitter: <https://twitter.com/PalaudeCervero>
- Video: <https://goo.gl/ZgCsPB>
- Llista de difusió: difusio_ihmc@l listes.uv.es

IHMC²

BUTLLETÍ DE NOTÍCIES DE L'INSTITUT INTERUNIVERSITARI LÓPEZ PIÑERO

VNIVERSITAT
ID VALÈNCIA

INSTITUT INTERUNIVERSITARI LÓPEZ PIÑERO